

75è aniversari de les Normes de Castelló: una commemoració oportuna. – L'any 2007 van confluïr dues efemèrides venturoses: el centenari de la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans i el 75è aniversari de la signatura de les Normes de Castelló, les quals, com és sabut, constitueixen l'acceptació general i definitiva, esdevinguda l'any 1932, de la normativització de la llen-

gua catalana al País Valencià. La coincidència afavoria que es posés de relleu una característica fins aleshores no gaire atesa de les Normes de Castelló, precisament la seva condició de producte fecund de l'activitat que desenvolupa l'Institut d'Estudis Catalans.

Paga la pena de recordar ací que el triomf de la reforma fabriana en terres valencianes constituí un acte admirable de concòrdia entre els escriptors i les entitats civoculturals valencianistes, tots plegats decidits a superar l'antinormisme crònic que entrebancava l'accés de la societat valenciana a la modernitat. Alhora les Normes de Castelló esdevenien un testimoniatge contundent de la catalanitat de la llengua dels valencians. En l'èxit de la iniciativa normativitzadora –que va recórrer un procés llarg i atzarós– hi assoliren un protagonisme rellevant la revista *Taula de Lletres Valencianes* i sobretot la Societat Castellonenca de Cultura i, a nivell personal, hi foren decisives les intervencions de Salvador Guinot, Lluís Revest, Carles Salvador i Àngel Sánchez Gosalbo, així com Adolf Pizcueta i Gaetà Huguet Segarra. Definitivament, l'acceptació de les Normes de Castelló –amb la data de signatura simbòlica del 21 de desembre de 1932– marcà una fita històrica en la trajectòria de la societat valenciana contemporània. És evident que sense la consolidació de la codificació lingüística el País Valencià no hauria pogut generar l'extensa i variada producció editorial dels nostres dies, que abraça nombrosos camps de la cultura, com ara la recerca i la creació literària, el periodisme i l'assaig, las didàctica i la tecnologia, etc.

Tampoc no és sobrer remarcar que l'acceptació social generalitzada que assoliren les Normes de Castelló es mantingué compacta tot al llarg del franquisme. Com a nota il·lustrativa de llur eficàcia notem que *La filla del Rei Barbut*, per exemple, fou censurada precisament perquè el text estava redactat en un català normatiu. Tanmateix, en l'ocàs de la dictadura, algun segment social enyoradís del franquisme va alçar-se contra la normativització del català al País Valencià, sens dubte perquè aquesta s'hi manifestava especialment productiva. Aleshores tornava a emergir, amb una virulència insuportable, la vella xacra del secessionisme lingüístic, la qual situava les Normes de Castelló entre els blancs dels seus atacs. De tota manera, les Normes assoliren un rang implícit d'oficialitat mitjançant la promulgació de la *Llei d'ús i ensenyament del valencià* (1983), alhora que constitueixen el referent en l'activitat normativitzadora assignada a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, d'acord amb l'imperatiu establert per la llei de creació d'aquesta entitat.

Ben mirat, l'aparició de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, creada l'any 1998, introdueix un nou element de pertorbació en el panorama sociolingüístic valencià, en concret damunt la comunitat catalanoparlant, un col·lectiu notòriament desvalgut, que ha de fer front a adversitats tals com la pervivència de prejudicis lingüístics crònics, les maniobres del secessionisme o algun episodi que resulta insòlit a l'Europa de la comunicació global com ho és el tancament dels repetidors valencians de Televisió de Catalunya. Així doncs, damunt aquest context de perplexitat, les pautes comunicatives que regeixen a l'interior de la comunitat valenciana catalanoparlant entropessen amb els nous entrebancs que genera l'aparició d'una segona font normativitzadora, aquesta de signe politicoinstitucional –l'Acadèmia Valenciana de la Llengua– en competència amb la institució que ha estat –i ho continua sent– acceptada pel teixit civil del valencianisme com al seu referent acadèmic en l'àmbit de la llengua pròpia.

Precisament, la fragilitat que predomina damunt el panorama sociolingüístic valencià justifica i explica la necessitat que sentim de commemorar amb una certa insistència l'episodi venturós que va constituir l'acceptació de les Normes de Castelló, una celebració que inclou l'objectiu inequívoc de vindicar les Normes i l'exigència de normalització social que duen implícita. És amb aquest objectiu que diverses institucions valencianes, encapçalades per la seu castellanenca de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), van decidir de celebrar, durant el 2007, el 75è aniversari de les Normes de Castelló, per tal de divulgar-ne els valors de transcendència històrica i de vigència actual. Al cap i a la fi, aquesta commemoració està plantejada, més que no pas amb un enfocament de caire historicista, com una invitació a reflexionar sobre la vigència que avui mantenen les Nor-

mes com a factor de vertebració social, de connexió amb el conjunt de la catalanitat, i d'eina bàsica de la comunicació dins la xarxa global.

Per ordre cronològic, la primera iniciativa commemorativa fou la publicació del calendari *75 anys de les Normes de Castelló*, per compte de les cinc universitats públiques valencianes, integrades dins la Xarxa Vives d'Universitats. Tot seguit, i dins les Trobades per la Llengua, l'IEC hi distribuïa arreu de les comarques valencianes 70.000 exemplars del tríptic *75 anys de les Normes de Castelló – Centenari de l'Institut d'Estudis Catalans*, amb la col·laboració de deu col·lectius sindicals i culturals, els quals, poc després, constituïren el canemàs de la Comissió Cívica per les Normes de Castelló, integrada per l'IEC, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, el Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Jaume I, Acció Cultural del País Valencià, els Col·lectius per la Llengua i la Cultura de Castelló, la Federació d'Organitzacions per la Llengua Catalana, la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica-Escola d'Estiu, Escola Valenciana, la Càtedra Soler i Godes, Comissions Obreres-PV, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià-Intersindical Valenciana, la Federació de Treballadors de l'Ensenyament-UGT-PV, Maulets, l'Associació Cultural la Nau i l'Associació Cultural Socarrats.

Al llarg del trimestre comprès entre febrer i abril, l'exposició "100 anys de l'Institut d'Estudis Catalans" va recórrer els municipis de Castelló de la Plana, Morella, la Vall d'Uixó, Benicarló i Vila-real. La connexió entre l'exposició i les Normes de Castelló fou objecte d'una conferència a Benicarló. La mateixa exposició tornaria a Castelló, pel setembre.

Com a preparació a la data simbòlica del 21 de desembre, el darrer trimestre de 2007 els actes commemoratius de l'efemèride assoliren un ritme intens i variat. De fet, s'expandiren per tota la geografia de la catalanitat, des d'Andorra i Perpinyà fins a Maó, Mallorca, Lleida, Girona, Morella, Tarragona, Valls, Vila-real, València, Gandia, Alcoi, Elx i un llarg etcètera. En aquest sentit, el gran promotor de la commemoració ha estat l'IEC, mitjançant el seu vast programa d'actes acadèmics (*75è aniversari de les Normes de Castelló dins el centenari de l'Institut d'Estudis Catalans*) que ha comprès una cinquantena de conferències, a les quals cal afegir 3 taules rodones i les Jornades de la Secció Filològica, "en homenatge a les Normes de Castelló". En aquest cicle acadèmic han col·laborat nombroses universitats (a la Rovira i Virgili l'acte acadèmic fou presidit pel rector) així com l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, el Consell de Mallorca, la Secretaria de Política Lingüística d'Andorra, la Delegació de Cultura de Tortosa, la Casa de la Generalitat de Perpinyà, diversos ajuntaments i un seguit d'entitats culturals i educatives de totes les latituds dels Països Catalans. Com no podia ser altrament, l'epicentre de les activitats commemoratives ha estat la pròpia ciutat de les Normes, Castelló de la Plana, en la qual van confluïr –a més de les dues exposicions esmentades sobre el centenari IEC– la jornada de la Xarxa Vives "De Castelló a Bolonya: commemoració del 75è aniversari de les Normes de Castelló" –amb la intervenció de dos rectors universitaris–, les Jornades de la Càtedra Soler i Godes, l'exposició "Els escriptors castellanencs i les Normes del 32", de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (la qual també tingué un ple extraordinari a la Casa Matutano el mateix 21 de desembre), així com la Setmana cultural de l'institut d'Ensenyament Secundari Francesc Ribalta, la representació de l'òpera *La filla del Rei Barbut*, en homenatge a les Normes, i les Jornades de la Secció Filològica de l'IEC (els dies 14 i 15 de desembre, que van incloure set ponències i una taula rodona).

Paral·lelament, es desenvolupava una ambiciosa campanya de premsa, promoguda per la seu castellanenca de l'IEC sota el lema "75 articles per les Normes", a través de la qual es pretenia de fer presents les commemoracions del centenari de l'IEC i del 75è aniversari de les Normes de Castelló en una mostra variada de publicacions periodístiques, que abraça tant la premsa d'informació general com la sectorial, la cultural i la sindicalista, etc.

En l'apartat de les publicacions en homenatge a les Normes de Castelló la contribució més notòria correspon a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, amb *Les Normes de Castelló. L'interés*

per la llengua dels valencians al segle xx (de J. D. Climent), *Els escriptors castellanencs del primer terç del segle xx i les Normes del 32* (a cura de J. Palomero i L. M. Meseguer), *Els escriptors castellanencs. Material didàctic ESO i Batxillerat* (de M. À. Corbaton, M. Ferrer, J. Peraire i R. Serret) i *La filla del Rei Barbut* (de M. Segarra), a més de l'auca *Valencià per Norma*, de Xipell. També l'ajuntament de Vila-real publicà l'*Auca de les Normes de Castelló. 75è aniversari. 1932-2007*, amb gargots de Quique i text de Manel Pitarch. Per la seva banda, el sindicat UGT-PV ha editat *Les Normes de Castelló (1932), a favor de l'ús social del valencià*, i l'institut d'Ensenyament Secundari Francesc Ribalta ha iniciat una nova etapa en la seva publicació interna, *Ribalta. Quaderns d'aplicació didàctica i investigació*, amb el núm. 12 dedicat a les Normes de Castelló. Encara hi podem anotar l'edició especial dedicada al 75è aniversari de les Normes, del núm. 2 (tardor de 2007) de *Unitat popular de la Plana. Butlletí de l'Esquerra independentista de la Plana*, així com el fullet de 28 pàgines *1932-2007. 75 anys de les Normes de Castelló*, publicat per "Endavant, Organització socialista d'alliberament nacional".

Val a dir que, més enllà de l'any 2007, la seu castellanenca de l'IEC prolonga la commemoració de les Normes de Castelló fins a la primavera del 2008, exactament a les Trobades per la Llengua, amb les quals tancarà el cicle d'un any complet d'actes commemoratius. L'any 2008 aquestes Trobades convoquen els col·lectius dels voltants de Castelló a Benicàssim, una ocasió adient perquè la vila turística allotgi l'exposició "L'IEC, 1907-2007. Un segle de cultura i ciència als Països Catalans". Aleshores, dins la programació de les Trobades, que també inclourà l'exposició, hi serà pronunciada una conferència sobre les Normes de Castelló com a producte fecund dels cent anys de l'IEC. Amb el mateix tema hi ha programades, tot al llarg dels quatre primers mesos de l'any 2008, sengles conferències als municipis de la Pobra Tornesa, Gandia, Castelló de la Plana i Castalla.

Finalment, hom preveu que a les Trobades per la Llengua hagin estat editades dues publicacions de l'IEC: la corresponent a les Jornades de la Secció Filològica tingudes a Castelló i la que recopilarà els articles apareguts en la premsa periòdica dins la campanya "75 articles per les Normes".

Tot comptat i debatut, hi ha prou raons per assegurar que l'abundor, la diversitat i l'abast territorial dels actes que ha generat el 75è aniversari de les Normes de Castelló fan que el considerem una commemoració digna i satisfactòria, ultra oportuna, sense comparació amb cap de les que van precedir-lo.